

Sygn. akt III AUa 682/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban (spr.)
Sędziowie:	SSA Bożena Grubba SSO del. Alicja Podlewska
Protokolant:	Aleksandra Portaszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2013 r. w Gdańsku

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji B. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 lutego 2012 r., sygn. akt VIII U 2105/11

- zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że zobowiązuje pozwanego do podjęcia wypłaty emerytury B. S. od dnia 01 października 2011 r.;
- zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz B. S. kwotę 30,00 (trzydzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 682/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wstrzymał wypłatę emerytury B. S. od dnia 1 października 2011 r., w związku z kontynuacją zatrudnienia.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła ubezpieczona, wnosząc o uchylenie decyzji o zawieszeniu jej emerytury jako naruszającej zasady wynikające z Konstytucji RP. Decyzji tej zarzuciła błędne zastosowanie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz naruszenia zasady demokratycznego państwa prawa oraz praw nabytych wynikających z Konstytucji RP. W uzasadnieniu ubezpieczona

wskazała, że decyzję o przejściu na emeryturę podjęła w momencie, w którym art. 103 a nie obowiązywał, toteż aktualna zmiana w postaci zawieszenia wypłaty emerytury narusza zasadę ochrony praw nabytych oraz w radykalny sposób zmienia jej sytuację życiową.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddala odwołanie ubezpieczonej.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne. Ubezpieczona B. S., urodzona (...), od dnia 1 stycznia 2009 r. do nadal pracuje w Zespole Szkół (...) w G. na stanowisku nauczyciela języka polskiego. Decyzją z dnia 26 marca 2009 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 r. Dnia 30 czerwca 2011 r. ubezpieczona złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przeliczenie wysokości jej emerytury w oparciu o przedłożone przez nią zaświadczenie. Decyzją z dnia 6 lipca 2011 r. organ rentowy dokonał przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonej od dnia 1 czerwca 2011 r. Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 13 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zawiesił B. S. emeryturę od dnia 1 października 2011 r., w związku z kontynuacją zatrudnienia.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie i w związku z tym podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy przywołał znajdujące zastosowanie przepisy prawa i wskazał, że kwestią niesporną w niniejszej sprawie jest, iż ubezpieczona B. S. decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2009 nabyła prawo do emerytury począwszy od dnia 1 marca 2009 r. Niespornym okazało się także, iż ubezpieczona na dzień nabycia prawa do emerytury, a także po tej dacie, kontynuowała zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy. Przedmiotem sporu pozostawało, czy prawidłowo organ rentowy, wydając decyzję w dniu 13 października 2011 r., wstrzymał wypłatę tegoż świadczenia. Sąd Okręgowy rozważył zasadność zawieszenia wypłaty emerytury uwzględniając stanowisko Sądu Najwyższego w przedmiocie zawieszania wypłaty świadczenia oraz zapis z dyskusji poselskiej w Komisji Polityki Społecznej nad projektem ustawy zmieniającej, z którego wynika, że celem wprowadzenia przepisu art. 103 ust. 2a (inna sprawa czy osiągnięty) była interwencja na rynku pracy (poprzez oczekiwane zwolnienie miejsc pracy). W związku z powyższym Sąd Okręgowy zważył, iż zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja organu rentowego, w której zawiesił wypłatę emerytury ubezpieczonej B. S. od dnia 1 października 2011 r. jest prawidłowa i jako taka odpowiada prawu. W konkluzji z powyższych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi przepisami, orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła ubezpieczona, wnosząc o jego zmianę. W uzasadnieniu ubezpieczona zakwestionowała ocenę prawną Sądu Okręgowego, w szczególności zaś konstytucyjność znajdujących zastosowanie przepisów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13.11.2012r., orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. (sygn. akt K 2/12). Zgodnie z tym wyrokiem

wymieniony wyżej przepis utracił moc z dniem 22.11.2012 r., tj. z dniem jego publikacji w Dzienniku Ustaw RP, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP (Dz. U. z 2012r. poz. 1285).

Po wyeliminowaniu wskazanego przepisu z obrotu prawnego uznać należy, że brak było podstawy do wstrzymania ubezpieczonej prawa do emerytury od dnia 1.10.2011r., z związku z kontynuowaniem przez nią zatrudnienia. W kontekście rozstrzygnięcia o wadliwości zawieszenia świadczenia nie ma znaczenia, że wskazany przepis pozostawał w porządku prawnym tak w dacie wydania zaskarżonej decyzji, jak też w dacie orzekania przez Sąd I instancji.

Stosownie do art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym. (jt.: Dz.U. z 1997r. Nr 102, poz.643 ze zm.) każdy sąd może przedstawić Trybunałowi pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Sąd Okręgowy rozpoznający przedmiotową sprawę nie miał możliwości zakwestionowania przepisu ustawy we własnym zakresie, jednakże w przypadku zaistnienia wątpliwości co do zgodności ustawy z Konstytucją RP mógł i powinien przedstawić Trybunałowi pytanie prawne we wskazanym trybie.

Z utrwalonego stanowiska judykatury wynika, że nawet odroczenie wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 190 ust. 3 Konstytucji RP) stwierdzającego sprzeczność przepisu ustawy z Konstytucją nie stanowi przeszkody do uznania przez sąd, że przepis ten był sprzeczny z Konstytucją od jego uchwalenia. Zważywszy należy, że w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada badania przez sąd legalności decyzji organu rentowego. Utrwalony jest jednak w judykaturze pogląd, że zasada ta nie ma charakteru absolutnego „Ma ona bowiem uzasadnienie tylko wtedy, kiedy odwołanie się do art. 316 § 1 k.p.c. wypaczałoby charakter postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prowadziło do jaskrawego pominięcia odrębności tego postępowania poprzez całkowite pozbawienie znaczenia postępowania administracyjnego poprzedzającego postępowanie sądowe”. (por. np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie III UK 106/10 - LEX nr 852570). W uzasadnionych sytuacjach, kiedy przesłanka prawa do renty dotycząca wymaganego stażu ubezpieczeniowego spełni się w sposób pewny w dniu wydania zaskarżonej decyzji, sąd może przyznać ubezpieczonemu świadczenie (art. 316 § 1 k.p.c.). (Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie III UK 96/08 LEX nr 1001327.) Tym bardziej więc w sytuacji, gdy Trybunał nie skorzystał z możliwości określonej w art.71 ust.2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym istnieje konieczność rozstrzygnięcia przy uwzględnieniu tego faktu, że przepis na którym oparta była decyzja pozwanego był niezgodny z Konstytucją RP.

Tak też gdyby Sąd I instancji skierował do Trybunału pytanie prawne we wskazanym wyżej trybie, już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego istniałyby przesłanki do wydania orzeczenia reformatoryjnego. Wobec nieskorzystania z tego trybu postępowania obowiązek wydania orzeczenia reformatoryjnego przenosi się na Sąd Apelacyjny. W przypadku nieuwzględnienia przez Sąd II instancji zmian stanu faktycznego lub prawnego zaistniałych w toku postępowania apelacyjnego doszłoby bowiem do naruszenia przez sąd drugiej instancji art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie II PK 173/11 LEX nr 1211151)

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Apelacyjny stosownie do art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i zobowiązał pozwanego do podjęcia wypłaty zawieszony emerytury od dnia zawieszenia wypłaty świadczenia.

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 98 k.p.c., kierując się zasadami odpowiedzialności za wynik procesu oraz kosztów niezbędnych i celowych.